

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenke in upokojece.

Pravice in dolžnosti javnih nameščenec.

V dneh 19. do 24. junija se je letos na Dunaju vršil V. mednarodni kongres za upravne vede. Na zborovanju je podkancelar Švicarske zvezne republike, dr. O. Leimgruber iz Berna poročal kot glavni govornik o predmetu: **uslužbenko pravo osebja javne uprave in zavodov** (Le statut des fonctionnaires). Iz tega referata, ki obravnava v izčrpni obliki celotno službeno pravo javnih nameščenec, podajamo v naslednjem poglavitne misli.

Poudarjamo, da je poročevalec, eden izmed najvišjih uradnikov države, ki si je umela skozi stoletja ohraniti svobodo in ki je vzgojila prebivalstvo v svobodoljubnem duhu, tako da ni nikdar te svobode zlorabljalo, kakor se je to dogajalo in se še dogaja v mnogih drugih državah. Njegovo stališče napram državnemu uslužbenstvu je zato za nas vse še prav posebnega pomena. Med drugim je dr. O. Leimgruber poročal o vprašanju političnega udejstvovanja javnega uslužbenstva, o pravu združevanja in o pravici javnih nameščenec do stavke. Izvajal je o teh predmetih tudi naslednje misli:

»Ob sedanjem stanju, ko v Evropi, vsaj načeloma, vlada demokracija, bi človek skoro mislil, da je javnemu uradniku pravica do političnega udejstvovanja oziroma pravica do pripadnosti h kateremukoli društvu, neomejeno priznana.

Seveda postoji princip združevalne pravice in pravice do političnega udejstvovanja enako za vse državljane, tudi za javne uslužbenke. Toda povsod so meje, ki so z ozirom na politični položaj v posameznih državah ožje ali širše. To je tudi razumljivo brez nadaljnjih pojasnil. Zakaj pravice posameznika so nujno omejene po občih blaginji in interesih javnosti.

Povsod menda velja tudi načelo, da se mora delovanje uradnika v politiki in v društvenem življenju ne le skladati z dolžnostmi službe, katero je prevzel s svojo javno funkcijo, temveč tudi s koristmi in v blaginjo splošnosti. Zato je skoro povsod sprejeta določba, da je javnemu uradniku sodelovanje pri društvu ali javno nastopanje tedaj prepovedano, če stremljenja tega društva ali način društvenega udejstvovanja ali politična delavnost nasprotuje dolžnosti uradnika, pri čemer je krog teh dolžnosti zelo široko potegnjeno. Seveda ne postoje povsod prepovedi, da uradništvo ne sme pripadati nekim določenim organizacijam. Formalno se pač tudi le poredkoma razlikuje med nemo, pasivno pripadlostjo k neki, že sami ob sebi prepovedani organizaciji, in med demonstrativnim in izjavajočim delovanjem v takem združenju.

Kočljivo poglavje je **vprašanje stavke**. Nekateri države izrečno prepovedujejo uradniške stavke in pasivno rezistenco javnemu uslužbenstvu, druge države pa napram temu vprašanju niso zavzele izrecnega določnega stališča. Pa tudi v teh primerih brez dvoma izvira ta prepoved iz dolžnosti pokorščine in dolžnosti varovanja javnih koristi vselej in povsod, in iz obvezanosti v polnem obsegu vsledkar izvrševati vse naloge, zvezane s službo, tako da je dejanska prepoved, ki bi določevala posebne kazenskopravne ali disciplinske posledice, celó odpust, prav za prav kar nepotrebna.

Izbor (ali postavitev) za uradnika ustanavlja javnopravno razmerje oblasti, ki objame vso osebo uradnika in mu napram državi ali občini naloži dolžnosti, kakršnih nobeno zasebno namestitveno razmerje ne pozna. Javna uprava more zahtevati, da se usluž-

benec v službi in izven nje zadrži na način, vreden spoštovanja in zaupanja, kakor to zahteva njegov službeni položaj. Povsod in vselej se mora držati mej, katere mu nalaga taktost in dostojnost, kakršno zahteva javno službeno razmerje. V načinu tega zadržanja se mora izražati, da si je uradnik svest svojih dolžnosti napram občestvu in svojega razmerja zvestobe napram istemu. Zlasti ni mogoče trpeti, da bi bili javni nameščenki protidržavnega mišljenja. Država ali občina naj pa smejo tudi tedaj uporabiti svojo disciplinsko oblast, kadar uslužbenec prekorači meje tega, kar se splošno mora zahtevati s stališča krajevnih šeg in običajev, taktosti in dostojnosti.

Predpis, da se mora javni uradnik s svojim obnašanjem v službi in izven nje pokazati vrednega ugleda in zaupanja, katero zahteva njegova služba, se nahaja v raznih uradniških pragmatikah. Ta **dolžnost dostojnega obnašanja** ni sicer v nobenem zakonu izrečno in določno orisana — kakor sploh večina uradniških dolžnosti. Zakoni postavljajo samo neka splošna načela, ne vsebujejo pa posebnih dejanskih opisov. Zato je mogoče vsakokrat potegniti mejo samo, če se vpoštevajo posebne okoliščine poedinega primera. Zato tudi te meje niso vselej stalne, temveč se premikajo v teku časa, morada celó pri različnih uslužbenkih različno. Da-li je torej ravnanje uradnika v službi ali izven nje v tem smislu dostojno ali nedostojno, je mogoče odločiti samo z ozirom na povprečnost družabnega sloja, kateremu uradnik pripada. Počasi bo seveda postalo mogoče z obsežno disciplinsko prakso točneje orisati bistvo te službene dolžnosti, pri čemer se bodo pokazale neke določene razvojne tendence. Kar počenja uradnik doma ali sicer neopaženo, države ne zanima. Šele če uradnikovo obnašanje povzroča, da trpi njegov osebni in s tem tudi uradni ugled, je dolžnost dostojnega načina življenja prizadeta.

Tri važne skupine prekršitev so možne. Prve povzročajo dejanja, ki so nevredna uradnika, ker nasprotujejo kazenskopravnim prepovedim. V drugo skupino sodijo vsa druga dejanja, ki so posledica neke pozitivne uradniške delavnosti, kakor neprimerna oblika političnega udejstvovanja, pretirano zauživanje alkohola, zasebno neurejeno gospodarstvo in neprimerno spolno izživljanje. Tretja skupina obsega končno primere, v katerih trpi »decorum officiale«¹ zaradi tega, ker uradnik ne nastopa s potrebnim poudarkom napram drugim osebam, ki ogrožajo njegov zasebni ugled.

Seveda ni treba, da vsaka taka **prekršitev kazenskopravnih prepovedi** nujno predstavlja hkrati tudi službeni prestop. Nekateri prestopki na primer v splošnem ne bodo škodovali uradnikovemu ugledu. Tudi pri nekaterih drugih prekršitvah ne nastopi brezpogojno taka posledica. Načeloma pa bo veljalo naziranje, da sodna kazenska škoda ugledu kaznovanega uradnika. Zaradi težkih kazni z odvzemom svobode pa kaznovani itak po večini ipso iure izgubijo službo in uradniško svojstvo, povečini celó brez posebnega disciplinskega postopka.

Obnašanje uradnika glede **zasebne politične delavnosti** spada med posebne zahteve, katere stavlja dolžnost zvestobe. Kolikor je zunanja oblika tega udejstvovanja — nezgleda za katerokoli stranko — zmožna ponižati človečanski ugled uradnika v javnosti, gre brez dvoma za prekršitev dolžnosti dostojnega obnašanja. Ne da bi se dotikala svobode mišljenja uradnika, mo-

ra država zahtevati od njega, da se politično udejstvuje na tak način, ki mu ne bo odvzel splošnega spoštovanja ljudstva, niti ne bo škodoval njegovi avtoriteti napram podrejenim, niti ne bo v službi oviral uspešnega dela in sodelovanja s predstojniki, tovariši in podrejenimi. Prekršitev dolžnosti nastopi tudi, če povzroči uradnik s pijančevanjem zgražanje ali če s stalnim uživanjem alkohola toliko oškoduje svoje zdravje, da se onesposobi za izvrševanje službenih dolžnosti. Kjer pretirana potratnost, igranje za denar ali slično nedopustno zadržanje tako zelo omaje gospodarsko ravnotežje uradnika, da zaide isti globoko v dolgove in s tem trpi na osebnem ugledu, je prav tako prekršena njegova dolžnost dostojnega obnašanja. Za prakso nadalje niso tudi nevažni primeri ne vrednega obnašanja, ki spadajo na področje spolnosti.

Ponašanje drugih oseb, na primer uradnikove žene, more državnemu uslužbencu naložiti dolžnost, da ukrene za varstvo svojega osebnega ugleda vse namenu ustrezne ukrepe. Oškodovanje ugleda je n. pr. možno, če živi žena uradnika na način, ki vzbuja pohujšanje in je mož ne more odvrniti od tega. Očitkov drugih oseb, ki žalijo njegovo čast, uradnik ne sme mirno prenesti. Če ne ukrene v obrambo svojega osebnega ugleda potrebnih korakov, prekrši s tem dolžnost dostojnega obnašanja.

Jasno je, da so zahteve, katere stavlja izvrševanje javne službe na poedince, po naradi službe same bolj ali manj izpostavljene očem javnosti in jih celokupnost državljanov tudi temu primerno ocenja. Zato n. pr. zahtevamo od sodnikov in učiteljev v tem oziru in v določenih okoliščinah več, kot od ostalih uradnikov. Od sodnikov zato, ker je država položila v njihove

roke odločevanje o življenju, prostosti in premoženju svojih državljanov in ker za to potrebujejo kot ljudje bolj kot kdorkoli drugi javno zaupanje, kakršno si je mogoče pridobiti in ohraniti samo z neomadeževanim življenjem. Od učiteljev pa zato, ker jim je zaupana vzgoja mladine, kateri naj ne posredujejo samo določeno umstveno znanje, temveč ji tudi dajo za življenje neko trdno нравno podlago.

Toda ne le po položaju uradnika se ravna dolžnost dostojnega obnašanja izven službe, tudi **kraj udejstvovanja** je zelo važen. V malem mestecu, kjer se vsi med seboj poznajo in kjer se o vsakomur vse precej izvê, je uradnikov ugled lažje ogrožen kot v vellemestu, ki ga zakrije pogledu javnosti, kakor hitro zapusti urad. Isto dejanje istega uradnika more biti v nekem mestu službena prekršitev, v drugem mestu pa ne.

Pri uporabljanju predpisov, ki postavljajo dolžnost dostojnega obnašanja izven službe, se je pa treba vselej varovati malenkostnega vmešavanja v osebne in najosebnejše zadeve, in vsakega filistrskega nadziranja uradnikov s strani oblasti. Javna uprava naj nastopa samo takrat, kadar so zares prizadete koristi celote in kadar ni dvoma, da gre za ugled države in vsega uradništva.

To pa seveda ne ovira, da si mora biti uradnik tudi izven pravega uradnega časa svest svojega položaja kot državni ali občinski uslužbenec. Zato naj ga sme predstojnik, če se izven službe nedostojno obnaša, poklicati na odgovor, toda tako, da ne ovira na nedopušen način njegove osebne prostosti, in da varuje njegovo pravico do svobode mišljenja in nazora, kolikor s tem niso kršene pravice javne uprave ali drugih oseb.

Prostovoljni pristop k uradniškemu pokojninskemu skladu.

Finančni minister je izdal pod št. 28.521/I od 30. junija 1933 navodila za izvrševanje § 272 uradniškega zakona od 31. marca 1931. Ta navodila so bila objavljena v »Službenih Novinah«, št. 162 od 20. julija 1933. Podajamo jih v glavnih, za državne upokojece najvažnejših določbah.

Državni upokojeenci, ki so bili na dan 1. aprila 1931 že upokojeni s prejemki po uradniškem zakonu iz leta 1923 (ali po zakonu o državnem prom. osebju iz istega leta ali pa po zakonih o ustroju vojske i mornarice iz leta 1923 in iz leta 1929, kakor tudi po zakonih o žandarmeriji in žand. penzijskem fondu iz leta 1929 in leta 1930) morejo za določitev rodbinske pokojnine naknadno vplačati vloge za vso dobo od prvega dne meseca, ki je sledil mesecu, v katerem so bili upokojeni, pa do konca marca 1931.

Tudi staroupokojeenci (torej upokojeenci po zakonih, ki so veljali pred 1. septembrom 1923) morejo postati vlagatelji uradniškega pokojninskega sklada. Oni morejo naknadno vplačati vloge za ves čas, odkar so bili upokojeni pa dokler vlože prošnjo za sprejem v urad. pok. sklad.

Podlaga za naknadno vplačilo so upokojenčevi poslednji aktivitetni prejemki, ki so bili svoj čas podlaga za odmero njihove osebne pokojnine. Od te podlage znaša mesečna vloga 5%.

Naknadno vplačilo je možno **nanekrat** ali pa v **mesečnih obrokih**, ki se odtegujejo od upokojenčevih rednih prejemkov ali pa jih upokojenec sam vplačuje v gotovini. Vsak mesečni

obrok mora biti enak rednemu mesečnemu odtegljaju za pokojninski sklad, more pa biti tudi večji, tako da obsega skupni odtegljaj večkratni znesek mesečnih vlog. Za minili čas se obresti ne zahtevajo.

Če tak upokojenec vlagatelj umre, preden je naknadno vplačal vse vloge, se za odmero rodbinske pokojnine računa samo tista doba, za katero je vloge naknadno res vplačal.

Upokojeenci, ki žele naknadno vplačati te vloge, naj vlože prošnjo na finančno ministrstvo, splošni oddelek. V prošnji morajo povedati, za katero dobo žele naknadno vplačati vloge in na kakšen način jih bodo vplačali. Priložiti je potrjen prepis odločbe, po kateri se jim izplačuje osebna pokojnina. Prošnje bo reševalo finančno ministrstvo, ki bo odločbe o naknadnem vplačilu vlog dostavilo glavni kontroli, da jih vzame na znanje. Na to se odločbe pošljejo pristojni finančni direkciji, ki bo naknadne vloge odtegovala od rednih pokojninskih prejemkov dotičnih upokojenec, če so ti izjavili, da bodo na ta način poravnali ta naknadna vplačila. Pri tem je važno, da se za naknadna vplačila sme odtegovati upokojenec največ tretjina pokojnine, ki je po § 264 u. z. sploh rubljiva. V to tretjino je pa vračunati že vse prejšnje prepovedi in uradne odtegljaje.

Vse prošnje in ostale vloge, ki se nanašajo na to naknadno vplačevanje v uradniški pokojninski sklad so oproščene slehernih taks. Pojasnila pa daje finančno ministrstvo.

Iz teh navodil je razvidno, da morejo imeti koristi od naknadnega vplačila vlog v uradniški pokojninski sklad samo tisti upokojeanci (in to upokojeanci, upokojeni po zakonu iz l. 1923 in po kasnejših zakonih, kakor tudi staroupokojeanci), ki niso bili upokojeanci s polnimi službenimi leti. Če prejemajo pokojnino na podlagi priznanih polnih službenih let, si z naknadnim vplačilom višine kasnejše rodbinske pokojnine ne morejo izboljšati, ker se s tem naknadnim vplačilom ne zviša odmerena podlaga, temveč se samo poveča odstotek od nje za toliko, za kolikor časa upokojenec naknadno vplača vloge.

Napačno je tudi mnenje, da se s temi naknadnimi vplačili more pokojnina po zakonih izpred leta 1923, ka-

kor tudi po zakonu iz leta 1923, prevesti in izenačiti z novimi pokojninami po uradniškem zakonu iz leta 1931. Za vse upokojeance, upokojene pred 1. apr. 1931 veljajo tudi naprej še določbe dotičnih prejšnjih zakonov in se njihove pokojnine s prostovoljnim pristopom v pokojninski sklad morejo zvišati le, če niso bile odmerjene od najvišje možne pokojninske podlage izračunane na temelju polnih službenih let.

Za vse opisane upokojeance, ki so bili upokojeanci s polno službeno dobo (35 let), opisana navodila torej nimajo praktičnega pomena, ostali si pa morejo število odstotkov od prvotne svoje pokojninske odmerne podlage v korist svoje rodbine zvišati in s tem izboljšati bodočo rodbinsko pokojnino.

Dobrodelni sklad ljubljske nabavljalne zadruga.

Na zadnjem občnem zboru Zadruge drž. uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani, ki se je vršil dne 31. marca 1933, je bil sprejet med drugim tudi pravilnik o dobrodelnem skladu, ki se v smislu čl. 50 pravil navedene zadruga ustanovi pri isti. Ker večini članov določbe tega pravilnika niso znane, objavljamo v naslednjem poglavitne točke.

Iz dobrodelnega sklada dobivajo člani zadruga dvojne podpore in sicer posmrtno podporo po visokosti nakupa in pa še posebno vzajemno pomoč članstva.

Redna posmrtna podpora znaša ob smrti člana 20%, ob smrti zakonskega druga 15%, ob smrti zakonskega ali pozakonskega otroka (ali pa nezakonskega otroka članice), dokler so otroci v oskrbi staršev 10% od povprečnega letnega nakupa v zadnjih 6 letih. Če član še ni 6 let včlanjen v zadrugo, se izračuna povprečni letni nakup od dotičnih let, ki jih je prebil kot zadrugni član. Zadnje načeto leto se ne vpošteva, če ni preteklo vsaj 10 mesecev. — Do posmrtno podpore tudi nimajo pravice tisti člani zadruga, ki v zadnjih 4 mesecih pred smrtjo upravičenca niso v zadrugi kupovali specijskega blaga.

Pri zadrugarjih, ki so prišli od drugih zadrug, se povprečnik nakupov ugotovi po nakupih pri prejšnjih zadrugah in pri ljubljanski Nabavljalni zadrugi, toda le za 3 leta.

Vsota nakupov, ki naj se vpošteva za ugotovitev visokosti posmrtno podpore, se določa po vsotah, katere je zadrugni odbor ugotovil ob določitvi količnika za razdelitev čistega presežka. Teh vsot, ki ugotavljajo za posameznika višino njegovega nakupa v zadnjem letu ni mogoče kasneje javno izpodbijati. Za leto, za katero odbor še ni določil količnika za razdelitev čistega presežka, morajo člani dokazati višino nakupov z nakupovalnimi knjižicami ali listki.

Zadruga sestavi poseben družinski kataster članov in njihovih svojcev. Člani morajo izpolniti predpisane tiskovine; če tega ne store, nimajo pravice do podpore.

Ob smrti upravičenca je treba predložiti zadrugnemu odboru pismeno prijavo, mrtvaški list in nakupovalno knjižico. Ob prijavi izda odbor v 6 dneh svojo odločbo, proti kateri je v 8 dneh dopustna pritožba na nadzorstveni odbor zadruga, proti odločbi tega pa na prihodnji redni občni zbor. Hkrati s to odločbo se izplača upravičenemu članu podpora. Če je isti zadrugi morda še kaj dolžan, se mu ta dolg odtegne od podpore.

Dobrodelni sklad upravlja zadruga sama po tem pravilniku, ki stopi v veljavo s 1. januarjem 1934, velja pa pravilnik samo v normalnih rednih časih. Ob vojni, zelo razširjenih kužnih boleznih i. t. d. se izplačevanje podpor ustavi. Pravilnik preneha veljati tudi tedaj, če se sredstva podpornega sklada popolnoma izčrpajo.

Razen navedenih posmrtnih rednih podpor, bodo prejemali člani ob določenih pogojih še posebno **vzajemno posmrtno pomoč**. Medtem ko je opisana redna splošna podpora odvisna od visokosti nakupov in gre brez izjeme vsakemu zadrugnemu članu, ki je kupoval v zadrugi prodajalni, je ta vzajemna pomoč prostovoljna in odvisi od želje ozir. privoljenja posameznega zadrugarja.

Za vsak smrtni primer zadrugarja ali njegovega zakonskega druga prispevajo vsi člani po 2 Din. Vsoto teh prispevkov izplačuje zadruga upravičencem hkrati z redno posmrtno podporo in sicer kot predjem iz sredstev dobrodelnega sklada. Po rednem občnem zboru odtegne zadruga za vse smrtno primere članom prispevke od njihovega rednega letnega povračila (dividende) in se ti prispevki povrnejo dobrodelnemu skladu.

Vsak član plača (neglede na število družinskih članov) za vsak smrtni primer samó enkrat po 2 Din. Člane, ki so se odrekli plačevanju prispevkov, more zadrugni odbor kasneje vnovič sprejeti, če plačajo zamujene prispevke za ves čas od njihovega vstopa v zadrugo ozir. od izstopa iz članstva dalje (ozir. od 1. aprila 1932, če so vstopili pred tem dnem).

Odbor more sprejem v članstvo odkloniti brez navedbe razlogov, prav tako pa sme odbor te prispevke znižati za polovico, če so podane posebno izredne okoliščine, ki so vredne uvaževanja.

Kdor na novo pristopi k zadrugi kot član, mora ob vstopu obvezno izjaviti, ali bo prispeval za postovoljno vzajemno posmrtno pomoč ali ne. Če pristopi šele kasneje, mora — kakor že opisano — doplačati zamujene prispevke.

Vsak član more kadarkoli izstopiti iz te prostovoljne vzajemne posmrtno pomoči in to javiti zadrugnemu odboru. Vendar pa mora plačevati prispevke še do dne 31. marca, ki sledi njegovi odjavi.

Vsako leto se na dan 1. aprila ugotovi število članov, od katerih ima posamezni član pravico do posmrtno pomoči ozir. za katere mora ob smrtnih primerih plačati prispevke. To število velja eno leto, torej do konca marca prihodnjega koledarskega leta, brez spremembe in se dotle ne vpoštevajo pristopi in izstopi zadrugnih članov.

Člani, ki na novo pristopajo k zadrugi ozir. k posmrtnemu skladu, plačajo prispevke za smrtno primere počenši s prvim dnem meseca, ki sledi vstopu. Od tega dne imajo tudi šele pravico do prispevkov, če so izpolnili vse pogoje.

Člani, ki ali sploh nimajo deleža na čistem prebitku in torej ne dobe

od nakupov nobenega letnega povračila kakor tudi člani, pri katerih to povračilo ne doseže vsote prispevkov za vzajemno posmrtno pomoč, morajo zapadle prispevke na poziv odbora plačati ozir. doplačati v gotovini. Če tega ne store, jih zadruga po preteku 14 dni črta iz seznama članov vzajemne posmrtno pomoči s čimer izgube pravico do prejetja te pomoči, katero bi jim plačali sicer drugi člani v zneskih po 2 Din. Na novo morejo vstopiti kot član te pomoči samó pod opisanimi pogoji.

Ponavljam, da se plačujejo posmrtni prispevki po 2 Din samo ob smrti članov - zadrugnikov in njihovih zakonskih drugov, ne pa tudi ob smrti ostalih družinskih članov, za katere pa dobe splošno redno posmrtno podporo, ki se določi po višini njihovih nakupov. —

Z ustanovitvijo dobrodelnega sklada je ljubljanska nabavljalna zadruga storila velik korak na polju socialnega delovanja v prid svojih članov. Po opisanih pravilih bodo zadrugniki brez opaznih žrtv ob smrti v družini prejeli znatno posmrtnino, ki bo tem večja, čim večji je bil njihov nakup. S tem bo premnogim zadrugnikom in njihovim družinam zelo pomagano, na drugi strani bodo pa zadrugniki še bolj navezani na svojo zadrugo v zavesti, da jim ista nudi poleg letnega rednega povračila, nižjih cen in dobrega blaga, tudi lepe posmrtno podpore.

Kdo dela draginjo?

Ljubljanski »Kmetski list« je objavil naslednji članek:

»V najnovejšem času opažamo zlasti po mestih v naši kraljevini pravi živahen pokret proti vedno večji draginji. Gibljejo se stanovanjski najemniki, gibati so se pa začele tudi mestne gospodinje, ki ne morejo nikamor več z denarjem, ki ga jim prinese domov njihovi možje.

Gospodinje so pričele svojo akcijo najprej proti pretiranim cenam sladkorja. V Jugoslaviji izdelujemo sladkorja doma več kot preveč in sladkor bi bil lahko mnogo cenejši kakor je, če ne bi bil tako visoko obdavčen, tako visoko carinsko zaščiten in če ne bi tvornice sladkorja delale s tako silnimi dobički kakor delajo.

Gospodinje so na svojih zborovanjih v Ljubljani in v Zagrebu ugovarile, da moramo plačati pri vsakem kilogramu sladkorja po 8 Din državnega davka. Carinska zaščita pa, ki jo fabrikanti seveda izrabljajo na ta način, da skoraj celo carino pribijejo k cenam našega domačega sladkorja, je tako visoka, da delajo fabrikanti s 53 odstotki čistega dobička!

Jasno je, da mora uporaba sladkorja pri nas v današnjih gospodarskih razmerah padati. Če postane ta ali ona stvar predraga, je ljudje ne kupujejo več, ker cene ne zmorejo in si pomagajo na drug način. Namesto kave s sladkorjem zajtrkujejo ljudje prežganko... V magacinah sladkornih tovarn

pa čaka nad 6000 vagonov sladkorja na kupca!

Vsakdanja praksa pa nam kaže, da pretirane cene vedno škodujejo. To smo videli pri pošti. Dokler nismo imeli pisemskih znamk po (starih) 5 krajcarjev in ko je cena za pismo iz Ljubljane do Dunaja znašala še precej (starih) goldinarjev, je imela pošta velike izgube, ker ni skoro nihče pisal, po uvedbi cenjenih pisemskih znamk pa so se dohodki državne pošte dvignili na stotine milijonov! Isti pojav opazujemo pri tobaku — če so cigarete predrage, kade ljudje slabše blago, ali pa se tobaku sploh odpovedo in gredo trgati bukovno listje ali pa listje robidnic (med vojno!).

Tako je tudi s sladkorjem in pri nas sploh z vsakim industrijskim blagom, ki uživa previsoko zaščitno carino na ogromno škodo splošnega gospodarstva, zlasti kmetskega.

Zato pa je skrajni čas, da se vsa naša gospodarska politika temeljito izpremeni, zlasti monopolska in zaščitno-carinska, in sicer tako, da bodo cene ustrezale kupni moči prebivalstva in da bo prišel do veljave agrarni značaj naše države, ki ne more trajno prenašati raznih industrijskih privilegijev.

Oblike kemično čist, barva, plišu in lika tovarna J. O. S. REICH.

Zase dela, kdor dela za „Naš Glas“!

ANATOLE FRANCE:

Očka Le Beau.

V spominih Heinricha Heineja najdeš portrete tako presenetljive resničnosti, katero pa vendar ovija neke vrste poezija. Taka je podoba Simona von Geldern, pesnikovega strica. »Bil je to«, pravi Heinrich Heine, »posebnež z najskromnejšo, pa tudi najčudovitejšo zunanostjo, majhne mirne postave, z bledim in strogim obrazom. Njegov nos je bil kar grško raven, dasi je bil gotovo vsaj za tretjino daljši od nosov, kakršne so običajno imeli Grki... Hodil je zmerom oblečen po nekam zastareli modi, nosil kratke hlače, bele svilene nogavice, čevlje na zaponko in po starodavni šegi precj dolgo kito. Kadar je ta mali dobičina stopical z drobnimi koraki po ulicah, mu je kita poskakovala z ramena na drugo, opletala na vse načine, da se je zdelo, kakor da se norčuje iz svojega gospodarja za njegovim hrbtom.«

Ta dobičina je bil penavadno veliko dušen in njegova mala suknja, ki se je končevala v škrice, prirezane kakor pastaričin rep, je odevala zadnjega viteza. Vendar pa

ta vitez ni bil izmed potujočih viteзов. Ostal je doma v Düsseldorfu, v Noetovi barki. »Tako so imenovali njegovo majhno očetnjo hišo, zaradi barke, katero si videl lično izklesano nad vrati in poslikano s pisanimi barvami. Tod se je mogel brez pokoja predajati vsem svojim lastnjem, vsem svojim učenim otročarjam, svoji strasti zbiranja knjig in besnosti pisarenja v politične lističe in zakotne časopise.«

Ubogega Simona von Geldern je priganjala k pisanju goreča vnema za javno blaginjo. Mnogo je trpel zaradi tega. Že samo razmišljanje mu je prizadevalo obupne napore. Uporabljal je starinsko okorel slog, kakršnega so ga bili naučili v jezuitskih šolah.

»Prav ta stric je bil tisti«, nam poveduje Heinrich Heine, »ki je močno vplival na razvoj mojega duha, in ki sem mu v tem pogledu neskončno dolžan hvaležnosti. Kolikorkoli je bil različen njačin gledanja, vendar je njegovo slovstveno prizadevanje, pomilovanja vredno sicer, morda pripomoglo vzdramiti v meni poželenje po pisanju.«

Podoba starega Gelderna mi vzbuja drugo, ki živi samó v svojih lastnih spo-

minih in ki se bo zato zdela morda blede in brez čara. Zares, nikoli ne bom znal iz nje ustvariti portreta, hkrati polnega domišljije in resničnega, kakršne sta znala naslikati Rembrandt in Heine, ki sta poznala to skrivnost. Kakšna škoda! Izvirnik bi bil zaslužil večjega slikarja.

Da, tudi jaz sem imel svojega Simona von Geldern, ki mi je že v otroških letih vdihnil ljubezen do duhovnih reči in pisateljsko norost. Ime mu je bilo Le Beau. Morda se moram zahvaliti njemu, da že dobrih petnajst let mažem papir z mojimi sanjami. Ne vem, če se mu smem za to zahvaliti. Vsekakor je svojemu učencu vdihnil le nedolžno strast, slično svoji lastni.

Njegova strast je bila v tem, da je sestavljal kataloge. Katalogiziral je, katalogiziral, katalogiziral. Občudoval sem ga, in ko sem bil star deset let, se mi je zdelo, da je mnogo lepše sestavljati kataloge kot zmagovati v bitkah. Kasneje sem si nekoliko pokvaril to sodbo, toda, prav na dnu, glede tega nisem toliko spremenil svojega mišljenja, kakor bi mogel kdo misliti. Očka Le Beau, kakor so ga imenovali, se mi še zmerom zdi vreden pohvale in zavdanja.

In če mi kedaj zaigra smehljaj, kadar se spomnim na tega starega prijatelja, je moja veselost vsa polna ljubeznivosti in nežnosti.

Očka Le Beau je bil zelo star, ko sem bil jaz zelo mlad. Zaradi tega sva se mogla tako dobro razumeti.

Vse na njem mi je vzbujalo zaupljivo radovednost. Njegova očala, ki so mu čepela čisto na koncu nosu, ki je bil debel in okrogel, njegov rožnati in polni obraz, njegovi rožasti telovniki, ohlapna domača suknja, kjer so iz zevajočih žepov štrlele knjižice, celotna njegova postava je dihala dobrodušnost, podčrtano s potezo prismuknjenosti. Pokrival se je z nizkim klobukom, ki je imel široke krajece, okoli katerih so se mu beli lasje ovijali kakor kozji parkeljci okoli stebričev v ograjah. Vse kar je govoril, je bilo preprosto, kratko, različno, vse v podobah, prav kakor otroška pravljica. Bil je po naravi čisto detinski in mi je ugajal, ne da bi se bil kakorkoli moral siliti. Bil je star prijatelj mojih staršev in ker me je smatral za razumnega in mirnega fantiča, me je vabil, naj ga obiščem na njegovem domu, kamor ni prihajal nihče drugi kot podgane.

Čemu Društvo jugoslovanskih državnih upokojencev v Mariboru?

Od »Društva jugoslov. drž. upokojencev in upokojenk v Mariboru« smo prejeli naslednji članek, katerega je napisal II. podpredsednik tega društva g. dr. J. Zmavec, profesor v pok. Članek kot svobodno javno glasilo objavljamo, dasi se v vsem z njegovo vsebino ne moremo strinjati — Uredn.

»Mi nismo bojevniki, nismo bojevitna udarna četa, ne bojna fronta, ki se bori za skupne ideale, ne za skupne kulturne svrhe, ne za nove socialne oblike, — ne za skupne politične cilje, — ne za splošni ali delni gospodarski napredek. Vse to ni naš cilj, naš namen.

Mi torej tudi ne potrebujemo strumne vojaške organizacije, kateri daje stroga disciplina in do skrajnosti izvedena centralizacija najvišjo udarno moč.

Kar mi hočemo, to ni lastno samó nam, ne le tej ali oni kakršnikoli stranki — temveč je lastno vsem ljudem pod Božjim soncem: mi hočemo le živeti, pošteno in dostojno živeti tudi zadnje dneve svojega življenja!

In da se to omogoči, kolikor toliko olajša vsem upokojencem, to je naš cilj.

In ta cilj imajo vsa društva upokojencev širom Jugoslavije. In če spregovorimo in se zavzamemo za smotre, vsem upokojencem enake, ne govori samó v svojem, marveč v imenu vsega upokojenštva.

In s tega vidika se mi v Mariboru oglašamo pri ministrstvih vedno v imenu vsega upokojenštva, in prisojamo isto pravico tudi vsem bratskim društvom!«

Izplačevanje pokojnin v inozemstvo.

Dravska fin. direkcija v Ljubljani razgláša uradno:

»Finančno ministrstvo je izdalo pod št. 29.790/I od 10. julija 1933 pojasnilo glede izplačevanja pokojninskih prejemkov tistim jugoslovanskim drž. upokojencem (-kam), ki stalno žive (ali so živeli) izven ozemlja naše države. Po tem pojasnilu se bodo pokojnine tudi za naprej izplačevale takim, v inozemstvu živečim našim drž. upokojencem le v roke pooblaščenec, katere so prizadeti upokojenci pooblastili, da zanje v naši državi prejemaajo pokojnino, izplačano jim v dinarjih. V inozemstvo se torej pokojnine naravnost sploh ne bodo več nakazovale, niti ne v tuji valuti.

Brez novega, posebnega dovoljenja fin. ministrstva se bodo izplačevale tudi v bodoče po pooblaščenih pokojnine tistim upokojencem, katerim je bilo tako dovoljenje svojčas že izdano, tudi če je njegova veljavnost že potekla.

Prejemali bodo pokojnino tudi vsi tisti drž. upokojenci v inozemstvu, ki so za navedeno dovoljenje že zapro-

sili, pa jim dovoljenje do 15. oktobra 1932 še ni bilo izdano. Fin. ministrstvo bo odločilo v vsakej primeru posebej, če se sme pričeti z izplačevanjem takim upokojencem. — Isto velja tudi za upokojence, katerim se pokojnina v inozemstvu ni izplačevala, ker njihove prošnje za dovoljenje uživanja pokojnine izven države (po § 157. ur. zak.) niso bile do 15. oktobra 1932 še rešene, pa so se kasneje zato vrnili v domovino, a za čas bivanja izven države pokojnin niso prejeli. Tudi v teh primerih bo fin. ministrstvo odločilo vsak primer posebej.

Ne bodo pa mogli prejemati v bodoče pokojnin v inozemstvu vsi tisti upokojenci, ki sploh niso zaprosili za dovoljenje po § 157. u. z. ali jim je bila ta prošnja zavržena oz. že izdano dovoljenje naknadno odvzeto. Če se le-ti vrnejo v državo, se bo vsem od dne povratka v državi pričela izplačevati pokojnina za bodoče. Za čas bivanja v inozemstvu pa le tistim, katerim prošnja ni bila zavržena oz. jim izdano dovoljenje ni bilo naknadno odvzeto.«

Uradniško pravo v praksi.

Vračanje odtegljajev za Zvezo nabavljajnih zadrug. Poročali smo že, da je Zveza nabavljajnih zadrug od vdov državnih uslužbencev, ki so po smrti svojih mož zaprosile za povračilo odtegnjenih zneskov po 360 oz. 180 Din v smislu zakona o zadrukah državnih uslužbencev, zahtevala, da morajo predložiti dokaze, da je bil ta znesek res odtegnjen in kam je bil nakazan, razen tega pa še sodno potrdilo, da je prosilka upravičeni dedič pokojnika. Na tako spopolnjene prošnje je v zadnjem času več takih prosilk, vdov bivših državnih uslužbencev, prejelo naslednje obvestilo od Zveze nabavljajnih zadrug v Beogradu: »Pripominjamo, da se Vam mora v primeru, če se Vam vrne znesek 180 Din (oz. 360) in če Vam pripada po pokojnem soprogu

pokojnina, v smislu zakona o zadrukah drž. uslužbencev vnovič pričeti odtegovati po 5 Din (oz. 10) na mesec od Vaših pokojninskih prejemkov, to pa za dobo 36 mesecev. Če Vam pa tega zneska ne bi vrnili, ki je bil odtegnjen Vašemu pok. soprogu, se Vam ne bodo vnovič odtegovali navedeni zneski od pokojnine, ker bomo smatrali, da je ta vsota že vplačana.« — Iz tega obvestila je videti, da potomci umrlega uslužbenca ne prejmejo vrnjenih odtegljajev dotle, dokler kdorkoli izmed njih, vdova ali otroci, še prejema po pokojnem možu oz. očetu rodbinsko pokojnino.

Draginjska doklada za bolne otroke. Neka upokojenka je leta 1930. zaprosila za priznanje rodbinske draginj-

ske doklade za svojo hčerko, ki je bila tedaj stara 52 let in telesno nesposobna za pridobivanje ter brez premoženja in dohodkov. To prošnjo je fin. direkcija zavrnila. Proti vnovični odločbi, s katero je bila ponovljena prošnja zavržena, se je upokojenka pritožila na fin. ministrstvo in priložila pritožbi zdravniško spričevalo dveh zdravnikov v javni službi, po katerem je njena hčerka že od detinstva bolna in nesposobna za vsako samostojno delo in pridobivanje in da bo taka ostala trajno. Ministrstvo je pritožbi ugodilo, ker je pritožnica dokazala, da je

nesposobnost njene hčerke nastala pred njenim dovršenim 16. letom življenja, torej v času, do katerega se po uredbi o draginjskih dokladah drž. upokojencev št. 11.330/I od 14. marca 1932 priznava pravica do rodbinske doklade za otroka. S tem je torej po spremeni točki b) čl. 21. navedene uredbe izpolnjen pogoj za priznanje pravice do rodbinske doklade za tega otroka. — To stališče fin. ministrstva je načelne važnosti tudi za vse tiste druge primere, kjer upokojenci za otroke pod enakimi pogoji doslej še ne prejemaajo draginjskih doklad.

Vestnik.

Reklamacije niso oproščene poštne. Opozarjamo vse naše naročnike, da po novi poštni tarifi časopisne reklamacije izgubljenih oz. izostalih števil niso več proste poštne. Zato je vsako tako reklamacijo treba frankirati enako kot druga pisma oz. dopisnice.

Dom upokojencev v Skoplju. Združenje upokojencev vardarske banovine je sklenilo postaviti za svoje člane v Skoplju poseben dom. V ta namen je razpisalo vpisovanje deležev, ki znašajo po 100 Din in jih je mogoče vplačati v štirih zaporednih mesečnih obrokih. Vpisnina znaša 10 Din.

Ustanovitev železničarske glasbene zveze. Ob letošnjem kongresu UJNZB v Zagrebu so se sestali pooblašeni zastopniki železničarskih pevskih in glasbenih društev z namenom, da se razgovore o ustanovitvi osrednje zveze železničarskih glasbenih društev. Ljubljanska »Sloga« je predložila poslovnik za ustanovni odbor. Načrt poslovnika je bil sprejet in se je določilo, da se vrši ustanovni občni zbor nove organizacije najkasneje do konca meseca marca 1934. Navzoči so bili zastopniki naslednjih železničarskih glasbenih društev: »Sloga« iz Ljubljane, »Drava« iz Maribora, »Sava« iz Zagreba, »Dunav« iz Beograda, »Jedinstvo« iz Sarajeva, »Konstantin« iz Niša, »Pevsko društvo« iz Velike Kikinde, »Železničarska glasba« iz Velikega Bečkereka in »Čitalnica uslužbencev kurilnice« v Slav. Brodu.

Podporno društvo železniških upokojencev. Na zborovanju železniških upokojencev, ki se je vršilo 23. julija t. l. v ljubljanski Delavski zbornici, so zborovalci sklenili in pooblastili Ujedinjeni savez železničarjev, naj prične z deli za ustanovitev podpornega društva železniških upokojencev, katero naj bi nudilo vse datjave, katere danes nudi bolniški fond.

Zborovanje ljubljanske stanovanjske zadruge. Poziv na III. redno skupščino Zadruga državnih uslužbencev za nabavo stanovanj v Ljubljani, ki se bo vršila v torek 3. oktobra 1933 ob 19.45 uri v posebni sobi restavracije »Zvezda« v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika o II. redni skupščini leta 1932. 2. Poročilo upravnega in nadzornega odbora. 3. Odobritev letnega računa. 4. Nadodnadne volitve v upravni in nadzorni odbor. 5. Predlog za event. prodajo zemljišča. 6. Samostojni predlogi. 7.

Slučajnosti — Opomba: V smislu čl. 12. zadrugnih pravil »Zadruga drž. uslužbencev za nabavo stanovanj« v Ljubljani se morajo event. samostojni predlogi zadrugnikov priobčiti pismeno upravnemu odboru vsaj 8 dni pred sestankom skupščine. — Ako skupščina ob 19.45 uri ne bi bila sklepčna, se bo vršila 3. oktobra 1933 druga skupščina v istem lokalu ob 20.15 uri, ki bo poslovala ne glede na število navzočih zadrugnikov (§ 35. zadr. pravil).

Brezplačno zdravljenje v bolnicah. Po zakonu o javnih bolnicah imajo državni uslužbenci in njihovi družinski člani ob boleznih pravico do brezplačnega oskrbovanja in zdravljenja v vseh javnih, državnih in samoupravnih bolnicah. Ta ugodnost brezplačnega zdravljenja velja za aktivne in za upokojene uslužbence in njihove družinske člane. Ker se je zadnji čas primerilo, da so nekatera upraviteljstva bolnic odrekla državnim uslužbencem pravico do brezplačnega zdravljenja za njihove žene, za katere isti ne prejemaajo draginjske doklade, objavljamo, da je to postopanje nepravilno in da nasprotuje zakonu o bolnicah in uradniškemu zakonu. Ne glede na to, če ima aktivni ali upokojeni uslužbenec pravico do draginjske doklade za ženo ali ne, ima pravico, da se žena brezplačno zdravi v bolnici. To pride v poštev, kadar ima žena n. pr. lasten dohodek ali premoženje in zanjo ne pripada možu rodbinska draginjska doklada.

Dobre prehrane... si ni mogoče zamisliti brez Kathreiner Kneippove sladne kave s pravim »Francovim« dodatkom!

Uniforme davčnih izvrševalcev. Finančni minister je izdal pravilnik o službeni obleki začasnih in stalnih davčnih izvrševalcev. Davčni izvrševalci, ki izterjajo davke ali pa ki so zaposleni v pisarnah, morajo nositi uniforme, na desnem rokavu nad komolcem pa državni grb na zeleni podlagi. Imeti morajo legitimacije, ki jih izdajajo predstojniki davčnih uprav. — Uniforme so bile predpisane tudi za davčne uradnike, uslužbene pri davčnih upravah. O tem bomo več še poročali.

Spopolnjevanje staleža računskih uradnikov. Finančno ministrstvo je nedavno odločilo, da bo sprejemalo v državno računsko službo kot uradniške pripravnike samo take osebe, ki so po izpolnitvi vseh zakon. pogojev opravljale najmanj po eno leto kot dnevničarji v računski stroki posle. Na ta na-

Hiša je bila stara, zidana ob strani ozke in strme ulice, ki vodi k Botaničnemu vrtu, in kjer so se bili zbrali, se mi zdi, tedaj vsi izdelovalci čepov in vsi miški sodarji. Dišalo je tam po vinskih ceveh in sodovih, da do konca življenja ne pozabim tega duha. Šla sva, spremljala me je Nanon, stara služkinja, preko malega vrtiča. Prekoračila sva stopnišče pred vežo in stopila v stanovanje, ki je bilo kar najbolj nenavadno. Sprejele so naju mumije, postavljene vse podolgem po prednji sobi. Ene izmed njih je bila še zaprta v svoj pozlačeni ovoj, druge so pa kazale le še počrnele krpe, ovite okoli posušenih trupel. Ene pa, od katere so bili odvili platnene trakove, je gledala s položnimi očmi in kazala bele zobe. Stopnišče ni bilo nič manj grozovito: po zidu so visele verige, vratni okovi in jetniški ključji, debelejši od lakti.

Očka Le Beau je bil zmoežen, da uvrsti, kakor Bouvard, stare vislice v svojo zbirko. Imel je pa vsaj lestvico slovitega puistolovca Latudea in kak ducat čednih mučilnih hrusk. Vse štiri sobe stanovanja so si bile med seboj popolnoma podobne. Knjige so bile po njih naložene do stropa in so pokrivalo pod, pomešane z zemlje-

vidi, medaljami, grbi, z oklepi, zastavami, okajenimi platni in poškodovanimi odlomki starih lesenih ali kamnitih soh. Na vegasti mizi in na črvini skrinji so bile naložene grmade pisanih fajans.

Vse, karkoli je bilo mogoče obesiti, je viselo od stropa v pomilovanju vrednih položajih. V tem zmedenem muzeju so se predmeti mešali pod skupno odejo prahu in zdelo se je, da jih ne združuje nič drugega, kakor neštete pajčevine, ki so jih napredli pajki.

Očka Le Beau, ki je imel čisto svoje pojme o ohranjanju umetnin, je Nanoni prepovedal pometati pod. Najbolj čudno pa je to, da je v ti zmeden kopici imela vsaka stvar svoje žalostno ali porogljivo obličje, ki vas je zlohotno ogledovalo. Videl sem tam celo množico zlih duhov.

Očka Le Beau je tičal običajno v spalnici, ki je bila prav tako prenatrana, kakor ostale sobe, toda ne tako zelo prašna, zakaj stara služabnica je impela izjemoma dovoljenje, da je prihajala vanjo z omelom in metlo. Polovico spalnice je zavzemala dolga miza, pokrita s koščki lepenke.

Moj stari prijatelj, obleden v rožasto domačo haljo in z nčeno čepico na glavi,

je delal za to mizo z vso radostjo preprostega srca. Sestavljal je kataloge. In jaz sem s široko razprtimi očmi zadrževal sapo in ga občudoval. Sestavljal je zlasti katalog svojih knjig in medalij. Posluževal se je povečevala in polnil svoje listke z drobno enakomerno in tesno pisavo. Nisem si mogel predstavljati, da bi bilo mogoče najti lepše opravilo. Motil sem se. Našel se je tiskar za natis kataloga očka Le Beaua in tedaj sem videl, kako je prijatelj popravljal korekture. Na rob širokih pol je stavil skrivnostne znake. Prav precej sem spoznal, da je to najlepši opravke na svetu in od samega občudovanja sem onemel.

Polagoma se mi je vrnil pogum in obljubil sem si, da bom nekoč tudi sam imel korekture v popravilu. Ta želja mi ni bila uslišana. Samo napol obžalujem to, ker sem v občevanju z nekim prijateljem, književnikom, spoznal, da se naveličaš vsega, celo popravljanja korektur. Vendar pa zato ni nič manj res, da je moj stari prijatelj odločil moj poklic. Nenavadna podoba njegovega stanovanja je privadila mojega otroškega duha na starinske in redke predmete, ga okrenila v minilost in mu dala občutiti iznajdljive posebnosti. Njegov vzgled ra-

zumskega enakomernega dela, opravljanega brez truda in brez nemira, mi je že v mladosti vžil željo po delu, da se izobrazim. Njemu se moram zahvaliti končno, da sem postal sam zase velik ljubitelj branja, vnet pisec razlag starih spisov in da čakam spomine, ki ne bodo nikoli natisnjeni.

Dvanajst let sem bil star, ko je ta ljubeznivi in edinstveni starček mirno umrl. Njegov katalog je ostal, kar si lahko sami mislite, v korekturnih polah. Objavljen ni bil nikoli. Nanon je prodala starinarjem mumije in ostalo in ti spomini so stari sedaj že nad četrto stoletja.

Prejšnji teden sem videl v Drouotovem dvorcu razstavljen eno tistih majhnih Bastilj, kakršne je domoljub Palloy klesal leta 1789. iz kamnov porušene trdnjave, in katere je za dober denar prodajal gospodski in državljanom. Kos ni bil posebno redek in dosti nerodno izdelan. Ogledal sem si ga vseeno z nezavedno radovednostjo in občutil sem rahlo ganotje, ko sem prebral na podstavku enega izmed stolpov tale napol izbrisani napis: Iz zbirke gospoda Le Beaua.

K. D.

čin hoče ministrstvo dobiti v svoj stalež računskih uradnikov res sposobne, dobro ocenjene in že v stroki izvežbane pripravnike.

Za pobijanje tihotapstva. Zastopniki Združenja monopolističnih uradnikov in Združenja zvančnikov fin. kontrole so sklenili, da skupno organizirajo in izvedejo energično borbo proti tihotapstvu. Sklenili so, da prično izdajati poseben list, ki bo izhajal dvakrat na mesec in sicer kot dodatek »Monopolnega glasnika« in »Financijske kontrole«. Novi list, ki se bo imenoval »Kriučarski pregled«, bo veljal na leto 24 Din. Dohodki od lista se bodo uporabili za ustanovitev posebnega sklada, iz katerega se bodo dajale nagrade vsem, ki si bodo pridobili zaslug za pobijanje tihotapstva, zlasti s tobakom.

Po svetu.

Iz avstrijskega uradniškega življenja. Avstrijska vlada je izdala naslednji cđlok: »S službenimi dolžnostmi državnega uslužbenca je nezdružljiva vsaka omalovažujoča kritika države in odgovornih najvišjih državnih organov v besedi in pisavi, med službo ali izven nje. Prav tako je nezdružljivo politično strankarsko delovanje in nošnja strankarskih znakov v službi ali pa razširjanje strankarsko-političnih tiskovin vsake vrste in pobiranje prispevkov ali darov za politične namene v uradih. Ker se mora uradnik varovati, da ne oškoduje javnih interesov ali rednega poteka uprave in ker mora tudi preprečevati take ovire, je dolžan da o svojih opažanjih v tem smislu takoj poroča službenemu oblastvu. Prekršitvi bodo najstrože kaznovani. Udeleževanje v stanovskih društvih javnih uslužbencev v okviru delokroga in pripadnosti k takim društvom se s temi odredbami ne tangira.« — Zoper predpis, da so uslužbenci dolžni prijavljati tovariše, je avstrijska Državna zveza javnih nameščenec, protestirala pri vladi, Zvezni kancelar je izjavil, da ta predpis ni bil tako mišljen,

da bi se od uradništva zahtevalo, naj denuncira tovariše zaradi prestopkov citirane odloka.

Železničarji na Nemškem. Število zaposlenih železniških uslužbencev v Nemčiji stalno pada. Tako je bilo leta 1920. na Nemških državnih železnicah približno 540.000 uradnikov in uslužbencev in nekaj več delavcev, skupaj nad 1 milijon nameščenih oseb. Leta 1923. je bilo uslužbencev komaj še 500.000, delavcev pa samo 400.000. Leta 1929. ni bilo uradnikov in uslužbencev niti 400.000, delavcev pa nekaj nad 310.000, skupaj približno 800.000 oseb. Lani je bilo zaposlenih samo še 294.000 uradnikov in uslužbencev in 306.000 delavcev, skupaj 600.000 nameščenec. Letos februarja je bilo obojih samo še približno 533.000. Posledica tega zmanjševanja osebja je ta, da so tisti, ki so ostali v službi, močno preobremenjeni z delom, ker se število železniških voz in lokomotiv ni hkrati zmanjšalo, temveč pomnožilo. Obenem so se pa še preostalim uslužbencem znižali prejemki, tako da znaša sedaj njihova plača komaj 80% prejemkov iz leta 1922.

Zaščita inženjerskega naslova na Češkoslovaškem. Že dolgo časa je bilo na Češkoslovaškem sporno ali je naslov »inženjer« akademski častni naslov kakor n. pr. doktor ali magister, ali pa označuje samo stan nosilca naslova, kakor n. pr. stavbenik, mehanik itd. Absolventi tehničnih visokih šol že dolgo zahtevajo zakonsko varstvo za inženjerski naslov enako kakor je z zakonom zavarovan doktorski akademski naslov. Upravna oblastva doslej tega vprašanja še niso rešila, pač pa je nedavno neko sodišče v konkretnem primeru izreklo, da »inženjer« nima značaja akademskega častnega pridevka, temveč, da je le običajna označba stanu dotičnika.

Nove knjige.

Knjige Mladinske matice. Prejeli smo 4 knjige letošnjega izdaja Mladinske matice, ki so šle v 21.500 izvodih po vsi Sloveniji. Agilna založba, ki že 6. leto izdaja mladinske knjige, zraven pa zelo dobro urejani mladinski list »Naš Rod«, je tudi z letošnjim knjižnim darom — ki velja z

listom vred samo 22'50 Din — brez dvoma razveselila svoje bralce. — Med knjigami je najboljše zbornik »Kresnice«, ki je izšel že šestič. Uredil ga je J. Ribičič in je vsebina prav pestra in za mlade bralce zanimiva. Vsebuje več sestavkov iz domače zgodovine in iz zemljepisja. Posebni članki so posvečeni slovenskim izseljencem v Ameriki, Prekmurju, slovenski obali od Štivan do Pirana, našemu kraškemu svetu in dr. Knjižica je zelo prikupno ilustrirana, tako da so sestavki nazorni in dostopni bralcem. — »Za vsele in žalostne čase« je naslov knjižice šaljivih verzov s slikami, katere je izdelal Edo Deržaj. Hudomušne stih je zložila A. Černejeva in opisujejo življenje živali in rastlin v raznih letnih časih od zime do zime. Večbarvne ilustracije so prav čedne. — Poučna je knjižica »Lovci na mikrobe«, katero je sestavila M. Kmetova. Opisuje borbo sloviti kemikov in zdravnikov z mikrobami in bakterijami in se bere prav napeto. Tudi ta knjižica je primerno ilustrirana. — Na vsak način je pa najbolj uspelo delo letošnjega izdaja pravljica »Brkonja Celjustnik«, katero je napisal B. Magajna, ilustriral pa B. Jakac. Pravljica snov bo mladini gotovo močno ugajala, zlasti še ker so Jakčeve ilustracije res posrečene in se z vsebino ugodno zlivajo v celoto. — Tudi s svojimi letošnjimi knjigami je »Mladinska matica« dokazala, da upravičeno uživa sloves resne in plodovite kulturne institucije, ki si je za umetnostno vzgojo slovenske mladine pridobila že nespornih zaslug. Saj je doslej v šestih letih svojega obstoja izdala Mladinska matica 4 letnike »Našega roda«, 23 knjig rednih in 4 knjige izrednih izdaj v skupni nakladi nad 600.000 izvodov. Slovenskemu učitelstvu mora biti vsakdo za to vzgojno delo od srca hvalečen.

Zdravstveni drobiž.

Izmij sadje! S higijenskega stališča se izmijanje sadja, preden ga jemo, ne more nikdar dosti toplo priporočati. Kako je to potrebno, nam pokaže pogled v vodo, v kateri smo sadje umili. Zlasti otrokom moramo resno dopovedati, naj ne uživajo sadja, ki ni umito. Skozi koliko rok gre sadje, preden pride v mesto v naše roke!

Tudi sadje, ki ga sami utrgamo, more biti od muh in druge mrčesi onesnaženo ali pa je vsaj prašno. Bolje je, da sadje umijesh kot da ga olupiš. Kožo naj bi zdravi ljudje sploh jedli, kajti ona vsebuje dosti več edilne soli kot sadno meso in pospešuje vrhu tega črevesno delovanje.

Hrana starih ljudi. Glede prehrane imamo načelo, ki velja za vse ljudi precej enako, najbolj pa za stare. Glasi se: Velika zmernost v množini hrane vobče, predvsem pa glede živil, ki vsebujejo veliko dušika, torej mesa, jajec, sočivja itd. Le malo je ljudi, ki pojmiyo, s kako skromno hrano more telo izhajati, zlasti še v poznejših letih življenja. Zlasti nikakor ne potrebujemo veliko mesa in moremo brez vsake škode v poznejših letih mesno hrano omejiti. Za stare ljudi je glavna hrana zelenjava, močnate jedi, sadje, mleko, kakao in podobno. Nikakor ni treba, da bi posebno močno omejili vsakdanjo hrano pri starih ljudeh, ki imajo dober tek in čut lakote. Na drugi strani se pa tudi nikar ne ustrašimo, če postanemo v starosti nekoliko bolj suhi. To ima svoj vzrok v zmanjšani presnovi v poznejših letih. Odebelenja po dovršenem sedemdesetem letu si večinoma kar nič ne želimo; v večini slučajev bi moglo celo motiti naše splošno počutenje.

Ker v starosti večkrat zobje izpadejo in je žvečenje zato oteženo, se moramo v prehrani na to ozirati. Nežne in rahle jedi so laže prebavljive, trde in žilave so pa težje prebavljive in se jih homo zato rajši ogibali.

Tudi glede alkohola moramo biti previdni in bodimo zmerni v njegovem uživanju. Prejšnje naziranje, da je »vino za stare ljudi mleko«, velja samo za kraje in slučaje, ko so ljudje na vino že od prej navajeni; a tudi v teh slučajih more imeti preobilica zelo slabe posledice. Isto velja o kajenju; če si že prej kadil, moreš kaditi naprej, a moraš biti zmeren.

Splošno načelo torej: Lahko, prebavljiva hrana, ne preveč alkohola in ne preveč kajenja. V vsem tem naj te vodi zmernost.

Epilepsija se po Redliču ozdravi samo v 3 do 5 slučajih od 100 tako dobro, da napadi popolnoma prenehajo.

(Iz »Zdravja«.)

Tovariši! Kupujte svoje potrebščine pri trvdkah, ki oglašujejo v „Nzšem Glasu“! — Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
V LJUBLJANI
priporoča špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudniško vodo.

Kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Telefon 2673 **Špecerija**
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Priporočamo Vam najboljše šivalne stroje in kolesa
Adler, Gritzner
Švicarski pletilni stroji
Dubied
Brezplačen pouk v vazenju
edino le pri trvdki
Jos. Petelinc, Ljubljana
Tel. št. 2913. za vodo.

Gostilna pri Kolovratarju Ljubljana
Pred škofijo 14

Toči pristna štajerska in dolenska vina. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Cene zmerne, postrežba točna. Za obilni obisk se priporoča
Tomaž Bizilj

Telefon št. 2312
Račun pošt. hran. 10.761
UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA
JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov
LASTNA TVORNIKA ŠOLSKIH ZVEZKOV

Varno naložite svoj denar v
VZAJEMNI POSOJILNICI
REGISTROVANI ZADRUGI Z OMEJENO ZAVEZO
V LJUBLJANI • MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 7
POLEG GRAND HOTELA UNION V LASTNI PALAČI
Obrestuje najugodneje
Telefonska številka 2412
Štev. poštne hran. 11.165

Jajnine
zlato naših hranil

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana
Vodnikov trg št. 5. R. Z. Z. O. Z. Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadruga prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri trvdki Teokarovič.

Širite zadrugo misel med svojimi tovariši!